

Årsmelding og rekneskap 2017

39. driftsår

INNHALD

INNHALD.....	1
FORMÅLET MED BEDRIFTA.....	2
AKSJEPROTOKOLL.....	3
ÅRET 2017 OG UTSIKTENE FRAMOVER.....	4

.....

ÅRSREKNESKAP 2017 REVISJONSBERETNING FOR 2017

.....

FORMÅLET MED BEDRIFTA

Opero er ei Arbeid & Inkluderingsbedrift i Sunnhordland. Målsettinga for bedrifta er å utvikla og gje yrkesmessige arbeidsinkluderingsstilbod med siktemål om å føra arbeidstakarar attende til, eller inn i, ordinært arbeid. Bedrifta gjev og tilbod om utprøving og avklåring av personar med tanke på framtidig val av arbeid og utdanning.

Rekruttering til bedrifta og formidling til anna arbeid skjer i nært samarbeid med NAV. Bedrifta har sjølv hovudansvar for formidling av jobbsøkarar som er søkt inn av NAV.

Som aksjeselskap er bedrifta stilt overfor dei same krav og underlagt same lovverk som andre bedrifter. Kvalitetskrav vert stilt både når det gjeld produkt og tenester bedrifta tilbyr kundar, og i arbeidet bedrifta legg ned for å bistå jobbsøkarar på vegen attende til arbeidslivet. Høg kompetanse og brei erfaring kjenneteiknar bedrifta sine fast tilsette.

Overskot skal forbli i bedrifta og komma formålet til gode. Det skal ikkje betalast utbytte til eigarane.

Bedrifta har både ei sosialpolitisk og ei samfunnsøkonomisk målsetjing. For samfunnet er det ein vesentleg fordel at menneske som elles ville vore utan arbeid og motteke ei eller anna form for offentleg stønad, i staden er under trening og opplæring som gjev arbeidskvalifisering. Etter ein slik opplæringsperiode kan mange gå ut i ordinært arbeid. Jobbsøkar frå NAV som ikkje har føresetnader for å konkurrera om vanlege arbeidsplassar, kan få tilbod om arbeid over lengre tid ved bedrifta.

Bedrifta gjev i dag tilbod innan mekaniske yrker, barnehage, kantiner, opplæring i kontorlag, dataopplæring, truckføraropplæring, oppfølging sjukemeldte, arbeidsretta rehabilitering og oppfølging innvandrar.

I høve til lov om fagopplæring er bedrifta godkjent som lærebedrift innan fleire fag og er ei inkluderande arbeidslivsbedrift.

AKSJEPROTOKOLL

AKSJONÆRAR:	Antall aksjar	% - del	Beløp
Offentlege:			
Stord kommune	492	28,02	492.000
Bømlo kommune	338	19,26	338.000
Hordaland fylkeskommune	292	16,64	292.000
Kvinnherad kommune	226	12,88	226.000
Sveio kommune	113	6,44	113.000
Fitjar kommune	106	6,04	106.000
Tysnes kommune	57	3,25	57.000
Etne kommune	38	2,17	38.000
Vindafjord kommune	28	1,60	28.000
Private:			
Sør-Norge Aluminium AS	19	1,08	19.000
Kværner Stord AS	10	0,57	10.000
Leirvik AS	10	0,57	10.000
Marine Aluminium as	9	0,51	9.000
Bladet Sunnhordland as	6	0,34	6.000
W. Engelsen Ettf. AS	4	0,23	4.000
Oma Baatbyggeri a.s.	4	0,23	4.000
Risnes Eigedom AS	2	0,11	2.000
Henrik Mæland ettf.	1	0,06	1.000
Totalt:	1.755	100	1.755.000

ÅRET 2017 OG UTSIKTENE FRAMOVER

Opero har i 2017, trass i utfordrande marknadstilhøve, skapt eit overskot som gjev bedrifta handlingsrom i møte med ein vanskeleg marknad i 2018.

Det er lagt ned eit stort arbeid for å sikra lønnsemd i bedrifta samt å gje god og kvalifisert opplæring til målgruppene bedrifta skal yta bistand til.

Den framlagde rekneskapen syner ei rettvissande oversikt over utviklinga og resultatet i bedrifta. Årsrekneskapen 2017 er gjort opp med eit overskot på kr. 570.650,-.

Sjukefråværet i 2017 er på 7,6 %. Med den samansetning av bransjar bedrifta har, er dette tilfredsstillande. Det har ikkje vore skadar på personar eller materiell, som har medført fråvær. Fokus på HMS for alle tilsette har vore viktig for administrasjonen.

Styret ser at bedrifta har lojale tilsette som yter sitt beste for at dei ulike einingane kan levera kvalitet til sine kundar.

Etter styret si vurdering er det rett at drifta held fram. Årsrekneskapen for 2017 er sett opp etter denne føresetnaden.

Styret i bedrifta er samansett av 3 kvinner og 3 menn. I bedrifta er det tilsett 34 personar der 30 er kvinner og 4 er menn.

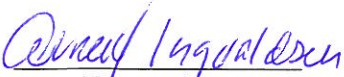
Det er ikkje registrert klage frå tilsette i inneverande år.

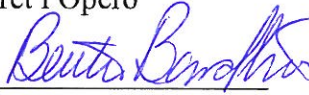
Bedrifta har ikkje bokført kostnadar til forskning og utvikling av nye produkt i 2017.

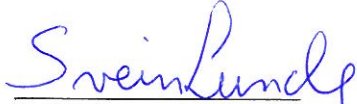
Bedrifta ureina ikkje det indre/ytte miljø, utover det normale for slike bedrifter og har eit trygt system for behandling av avfallsstoff.

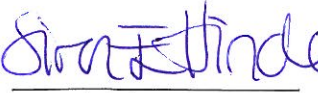
Styret takkar alle for god innsats i 2017!

Stord, 31.12.2017/21.03.2018, styret i Opero

Arnulf Ingvaldsen
Styreleiar

Bente Bondhus
Nestleiar

Svein Lunde
Styremedlem

Siren Eldøy Hinderaker
Styremedlem

Sissel Kristine Gravdal
Styremedlem

Geir Ove Sele
Styremedlem

Birte Nilsen
Adm. direktør

Årsregnskap 2017
Opero AS

Resultatregnskap

Opero AS

Driftsinntekter og driftskostnader	Note	2017	2016
Salgsinntekt		13 089 086	12 853 089
Offentlig tilskudd	1	23 813 748	24 232 930
Sum driftsinntekter		36 902 834	37 086 019
Varekostnad		4 175 358	3 778 452
Lønnskostnad	2	26 546 924	25 881 673
Avskrivning av driftsmidler og immaterielle eiendeler	3	1 091 294	923 210
Annen driftskostnad	2	4 342 569	4 543 280
Sum driftskostnader		36 156 145	35 126 615
Driftsresultat		746 689	1 959 404
Finansinntekter og finanskostnader			
Annen renteinntekt		60 975	48 545
Annen rentekostnad		237 014	260 856
Resultat av finansposter		-176 039	-212 311
Årsresultat		570 650	1 747 093
Overføringer			
Avsatt til annen egenkapital		570 650	1 747 093
Sum overføringer		570 650	1 747 093

Balanse

Opero AS

Eiendeler	Note	2017	2016
Anleggsmidler			
<i>Varige driftsmidler</i>			
Tomter, bygninger o.a. fast eiendom	3, 9	17 277 440	17 517 046
Driftsløsøre, inventar o.a. utstyr	3, 9	3 008 537	2 384 196
Sum varige driftsmidler		<u>20 285 977</u>	<u>19 901 242</u>
<i>Finansielle anleggsmidler</i>			
Investeringer i aksjer og andeler		5 000	5 000
Sum finansielle anleggsmidler		<u>5 000</u>	<u>5 000</u>
Sum anleggsmidler		<u>20 290 977</u>	<u>19 906 242</u>
Omløpsmidler			
<i>Varer</i>			
Lager av varer og annen beholdning	4, 9	435 703	391 924
Sum varer		<u>435 703</u>	<u>391 924</u>
<i>Fordringer</i>			
Kundefordringer	5, 9	1 436 318	1 169 024
Andre kortsiktige fordringer		1 976 390	1 787 788
Sum fordringer		<u>3 412 709</u>	<u>2 956 812</u>
<i>Bankinnskudd, kontanter o.l</i>			
Bankinnskudd, kontanter o.l.	6	5 000 675	7 248 180
Sum bankinnskudd, kontanter o.l		<u>5 000 675</u>	<u>7 248 180</u>
Sum omløpsmidler		<u>8 849 087</u>	<u>10 596 916</u>
Sum eiendeler		<u>29 140 064</u>	<u>30 503 158</u>

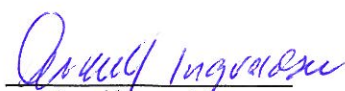
Balanse

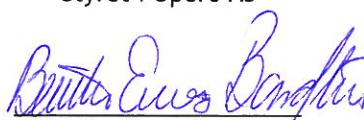
Opero AS

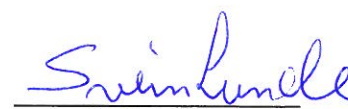
Egenkapital og gjeld	Note	2017	2016
Egenkapital			
<i>Innskutt egenkapital</i>			
Aksjekapital	7, 8	1 755 000	1 755 000
Sum innskutt egenkapital		<u>1 755 000</u>	<u>1 755 000</u>
<i>Opptjent egenkapital</i>			
Annen egenkapital	8	14 436 025	13 298 464
Sum opptjent egenkapital		<u>14 436 025</u>	<u>13 298 464</u>
Sum egenkapital	8	<u>16 191 025</u>	<u>15 053 464</u>
Gjeld			
<i>Annen langsiktig gjeld</i>			
Gjeld til kredittinstitusjoner	9	6 563 990	6 980 822
Sum annen langsiktig gjeld		<u>6 563 990</u>	<u>6 980 822</u>
<i>Kortsiktig gjeld</i>			
Leverandørgjeld		2 092 942	1 464 421
Skyldig offentlige avgifter		1 810 540	1 765 850
Annen kortsiktig gjeld		2 481 566	5 238 601
Sum kortsiktig gjeld		<u>6 385 048</u>	<u>8 468 872</u>
Sum gjeld		<u>12 949 038</u>	<u>15 449 694</u>
Sum egenkapital og gjeld		<u>29 140 064</u>	<u>30 503 158</u>

Stord, 21.03.2018

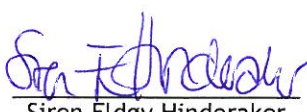
Styret i Opero AS

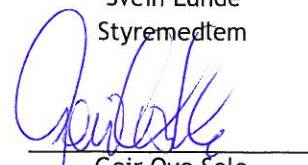

Arnulf Ingvaldsen
Styreleder

Benthe Enes Bondhus
Styremedlem

Svein Lunde
Styremedlem

Sissel Kristine Gravdal
Styremedlem

Siren Eldøy Hinderaker
Styremedlem

Geir Ove Sele
Styremedlem

Birte Nilsen
Daglig leder

Noter til regnskapet 2017

Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk for små foretak.

Bruk av estimater

Utarbeidelse av regnskap i samsvar med regnskapsloven krever bruk av estimater. Videre krever anvendelse av selskapets regnskapsprinsipper at ledelsen må utøve skjønn.

Salgsinntekter

Inntekter ved salg av varer og tjenester vurderes til virkelig verdi av vederlaget, netto etter fradrag for merverdiavgift, returer, rabatter og andre avslag.

Salg av varer inntektsføres når risiko og kontroll i all hovedsak er overført kjøperen.

Med risiko menes eiendelens gevinst og tapspotensiale mens kontroll defineres som beslutnings og råderett. Erfaringstall anvendes for å estimere og regnskapsføre avsetninger for kvantumsrabatter og retur på salgstidspunktet.

Salg av tjenester inntektsføres etter hvert som de er levert.

Anleggskontrakter

Selskapet har valgt å inntektsføre langsiktige tilvirkningskontrakter når kontrakten er fullført jf unntaksregelen for små foretak i regnskapslovens § 5-12. Arbeid under utførelse knyttet til fastpriskontrakter med lang tilvirkningstid vurderes etter fullført kontrakts metode. Påløpte kontraktskostnader (anskaffelseskost) balanseføres som varelager. Kontraktens samlede inntekter og kostnader vises i resultatregnskapet først når kontrakten er fullført, dvs. når risiko og kontroll er gått over på kjøper (transaksjonstidspunktet).

Klassifisering og vurdering av balanseposter

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler. Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost. Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter normalt poster som forfaller til betaling innen ett år etter balansedagen, samt poster som knytter seg til varekretsløpet. Omløpsmidler vurderes til laveste verdi av anskaffelseskost og antatt virkelig verdi.

Fordringer klassifiseres som omløpsmidler hvis de skal tilbakebetales i løpet av ett år. For gjeld er analoge kriterier lagt til grunn. Første års avdrag på langsiktige fordringer og langsiktig gjeld klassifiseres likevel ikke som omløpsmiddel og kortsiktig gjeld.

Enkelte poster er vurdert etter andre regler. Postene det gjelder vil være blant de postene som omhandles nedenfor.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler balanseføres og avskrives lineært til restverdi over driftsmidlenes forventede utnyttbare levetid. Ved endring i avskrivningsplan fordeles virkningen over gjenværende avskrivningstid ("knekkpunktmetoden"). Vedlikehold av driftsmidler kostnadsføres løpende. Påkostninger eller forbedringer tillegges driftsmidlets kostpris og avskrives i takt med driftsmidlet. Skillet mellom vedlikehold og påkostning/forbedring regnes i forhold til driftsmidlets stand ved kjøp av driftsmidlet. Tomter avskrives ikke.

Utgifter til leie av driftsmidler kostnadsføres. Forskuddsbetalinger balanseføres som forskuddsbetalt kostnad, og fordeles over leieperioden.

Nedskrivning av anleggsmidler

Ved indikasjon på at balanseført verdi av et anleggsmiddel er høyere enn virkelig verdi, foretas det test for verdifall. Testen foretas for det laveste nivå av anleggsmidler som har selvstendige kontantstrømmer. Hvis balanseført verdi er høyere enn både salgsverdi og gjenvinnbart beløp, foretas det nedskrivning til det høyeste av salgsverdi og gjenvinnbart beløp. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av netto salgsverdi og bruksverdi. Bruksverdi er nåverdi av fremtidige kontantstrømmer knyttet til eiendelen. Tidligere nedskrivninger, med unntak for nedskrivning av goodwill, reverseres hvis grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger er til stede.

Noter til regnskapet 2017

Investeringer i andre selskaper

Kostmetoden brukes som prinsipp for investeringer i andre selskaper. Kostprisen økes når midler tilføres ved kapitalutvidelse, eller når det gis konsernbidrag til datterselskap. Mottatte utdelinger resultatføres i utgangspunktet som inntekt. Utbytte/konsernbidrag fra datterselskap regnskapsføres det samme året som datterselskapet avsetter beløpet. Utbytte fra andre selskaper regnskapsføres som finansinntekt når utbyttet er vedtatt. Investeringene blir nedskrevet til virkelig verdi dersom verdifallet ikke er forbigående

Varer

Lager av innkjøpte varer er vurdert til det laveste av anskaffelseskost etter FIFO-prinsippet, og netto salgsverdi. Egentilvirkede ferdigvarer og varer under tilvirkning vurderes til variabel tilvirkningskost.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning for tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene.

Pensjoner

Premier til innskuddsbasert pensjonsordning organisert gjennom livsforsikringselskap kostnadsføres den perioden innskuddet gjelder og inngår blant lønnskostnader i resultatregnskapet. Pensjonsforpliktelser knyttet til AFP-ordning for selskapets ansatte balanseføres ikke. Forpliktelser eller pensjonsmidler knyttet til kollektiv forsikret pensjonsordning balanseføres ikke.

Skatt

Selskapets virksomhet er ikke skattepliktig.

Note 1 Offentlige tilskudd

Offentlige tilskudd fra staten gjør det mulig å tilby de tilsatte opplæring og personlig utvikling (drive attføringsarbeid). Opero AS mottar også tilskudd til drift av Ås Barnehage.

De offentlige tilskuddene utgjør:

	2017	2016
Tilskudd knyttet til attføringsarbeid etc	12 494 266	13 809 680
Tilskudd knyttet til drift av barnehage, tilrettelegging etc	11 319 483	10 423 250
Sum	23 813 748	24 232 930

Noter til regnskapet 2017

Note 2 Lønnskostnader, antall ansatte, godtgjørelser, lån til ansatte mm

Lønnskostnader	2017	2016
Lønninger	21 242 091	20 657 898
Arbeidsgiveravgift	3 217 172	3 119 780
Pensjonskostnader	1 415 666	1 482 672
Andre ytelser	671 995	621 323
Sum	26 546 924	25 881 673

Gjennomsnittlig antall årsverk sysselsatt i regnskapsåret 61 66

Ytelser til ledende personer	Daglig leder	Styret
Lønn	1 142 645	0
Styrehonorar	0	193 500
Annen godtgjørelse	35 055	0
Sum	1 177 700	193 500

Det er ikke gitt lån/sikkerhetsstillelse til daglig leder, styrets leder eller andre nærstående parter.

OTP

Selskapet er pliktig til å ha tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenstepensjon. Selskapets pensjonsordninger tilfredsstiller kravene i denne lov. Betalt premie til pensjonsordningen i 2017 utgjør kr 1 080 229

Selskapet er også med i AFP-ordningen. Ordningen omfatter de fast ansatte og ansatte i tilrettelagt arbeid, ved utgangen av 2017 utgjorde dette totalt 63 ansatte. Betalt premie til AFP-ordningen i år 2017 utgjør kr 335 437.

Revisor

Kostnadsført honorar til revisor for 2017 utgjør kr 78 480,- ekskl.mva.

Lovpålagt revisjon	55 000
Andre tjenester	23 480
Sum honorar til revisor	78 480

Andre tjenester inkluderer blant annet rådgivning ved avgiftsspørsmål og selskapsendringer, utarbeidelse av årsregnskap, attestasjon av merverdiavgiftskompensasjon for barnehager og bistand ved pliktig rapportering vedrørende barnehagene.

Noter til regnskapet 2017

Note 3 Anleggsmidler

	Drifts- bygninger	Utstyr/ Inventar	Transport- midler
Anskaffelseskost pr. 01.01	23 504 118	3 199 978	1 719 692
+ Oppskrivning av bygg i 1998	2 500 000		
+ Tilgang kjøpte anleggsmidler	292 112	893 187	290 730
Akkumulerte avskrivninger 31.12	9 018 790	2 087 338	1 111 209
= Bokført verdi 31.12	17 277 440	2 005 827	899 213
Årets ordinære avskrivninger	466 005	366 845	192 730
Årets avskrivning på oppskrevet verdi	65 714		
Økonomisk levetid	7-60 år	3-10 år	5-10 år
		Kunst	Sum
Anskaffelseskost pr. 01.01		103 497	28 527 285
+ Oppskrivning av bygg i 1998			2 500 000
+ Tilgang kjøpte anleggsmidler			1 476 029
Akkumulerte avskrivninger 31.12			12 217 338
= Bokført verdi 31.12		103 497	20 285 977
Årets ordinære avskrivninger			1 025 579
Årets avskrivning på oppskrevet verdi			65 714

Note 4 Varer

	2017	2016
Råvarer og innkjøpte halvfabrikater	358 760	245 920
Ukurans råvarer og innkjøpte halvfabrikata	-27 410	-22 770
Varer under tilvirkning	44 700	65 600
Ferdigvarer kantine	59 653	103 174
Sum	435 703	391 924

Selskapets varebeholdning er vurdert til innkjøpspris - hensyntatt evt ukurans. Varer under tilvirkning er vurdert til variabel tilvirkningskostnad.

Note 5 Kundefordringer

	2017	2016
Kundefordringer til pålydende	1 181 413	943 984
Opptjente inntekter	276 505	245 040
Avsetning til tap	21 600	20 000
Balanseført verdi av kundefordringer 31.12	1 436 318	1 169 024

Note 6 Bankinnskudd

	2017	2016
Bundne skattetrekkmidler	914 483	899 945

Limit kassekreditt er kr 1 000 000.

Noter til regnskapet 2017

Note 7 Antall aksjer, aksjeeiere m

Aksjekapital	Antall	Pålydende	Balanseført
Ordinære aksjer	1 755	1 000	1 755 000

Selskapet har en aksjeklasse og alle aksjer har lik stemmerett.

Aksjekapitalen eies av følgende aksjonærer:

Aksjonærer:	Antall aksjer	Eierandel
Stord Kommune	492	28,0 %
Bømlo Kommune	338	19,3 %
Kvinnherad Kommune	226	12,9 %
Tysnes Kommune	57	3,2 %
Vindafjord Kommune	28	1,6 %
Etne Kommune	38	2,2 %
Sveio Kommune	113	6,4 %
Fitjar Kommune	106	6,0 %
Hordaland Fylkeskommune	292	16,6 %
Sør Norge Aliminium AS	19	1,1 %
Sum	1 709	97,3 %
Øvrige (eierandel < 2,7 %)	46	2,7 %
Totalt antall aksjer	1 755	100 %

I tillegg til aksjonærene som nevnt over har 8 norske aksjeselskaper aksjer i selskapet. Hvert av disse selskapene har en eierandel under 1%, og til sammen eier disse selskapene 46 aksjer.

Note 8 Egenkapital

	Aksjekapital	Annen egenkapital	Sum egenkapital
Pr. 01.01	1 755 000	13 298 464	15 053 464
Korrigerings feil tidligere år		566 912	566 912
Årets resultat		570 650	570 650
Pr 31.12	1 755 000	14 436 026	16 191 026

Korrigerings feil tidligere år gjelder refundert merverdiavgift for år 2014, 2015 og 2016.

Noter til regnskapet 2017

Note 9 Langsiktig gjeld til kredittinstitusjoner og pantstillelser

	2017	2016
Gjeld som er sikret ved pant o.l.		
Langsiktig gjeld til kredittinstitusjoner	6 563 990	6 980 822
Sum	6 563 990	6 980 822
Gjeld som forfaller mer enn 5 år fra balansedagen		
	4 062 998	4 479 830
Balanseført verdi av pantsatte eiendeler		
Tomter, bygninger o.a fast eiendom	17 277 440	17 517 046
Driftsløsøre, inventar og utstyr	3 008 537	2 384 196
Lager av varer og annen beholdning	435 703	391 924
Kundefordringer	1 436 318	1 169 024
Sum	22 157 998	21 462 190

Uavhengig revisors beretning

Til generalforsamlingen i Opero AS

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Opero AS' årsregnskap som består av balanse per 31. desember 2017, resultatregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2017, og av dets resultater for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Annen informasjon

Ledelsen er ansvarlig for annen informasjon. Annen informasjon består av informasjon i styrets årsmelding.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke annen informasjon, og vi attesterer ikke den andre informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese annen informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom annen informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den andre informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik internkontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon om årsregnskapet. Våre konklusjoner er basert på

revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet ikke fortsetter driften.

- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

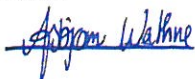
Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Stord, 4. april 2018
BDO AS

Asbjørn Wathne
Registrert revisor